Conclusies van de vergadering van de Coördinatie Commissie voor Europese Integratie- en Associatie-problemen, d.d. 2 februari 1972

De Coördinatie Commissie besprak het voorstel van de Europese Commissie inzake de organisatie van de monetaire en financiële betrekkingen binnen de Gemeenschap. Van dit voorstel vormt de gesuggereerde vernauwing van de toegestane marge voor de koersafwijking tussen de valuta's van de Lid-Staten onderling van 4,5 % tot 2 % het voornaamste onderdeel.

Door het Ministerie van Financiën was een notitie voor-
./. bereid (bijgevoegd), waarin wordt uiteengezet dat de nu voorgestelde margevernauwing aanzienlijke beleidsimplicaties heeft, waaraan de Commissie tot op zekere hoogte voorbijgaat. De eisen die bij aanvaarding van het Commissievoorstel aan het convergeren van de economische politiek van de Lid-Staten zouden dienen te worden gesteld, lijken in de huidige omstandigheden niet realiseerbaar. Zou men niettemin tot een zo forse margevernauwing overgaan, dan zou dit, bij een uiteenlopen van de economische ontwikkeling, tot ernstige spanningen aanleiding kunnen geven en uiteindelijk leiden tot een ineenstorting van het systeem. Wel zou, na verdere studie van het Comité van Presidenten van de Centrale Banken en het Monetair Comité, geëxperimenteerd kunnen worden gedurende een periode van 4 à 6 maanden met een vernauwing tot 3 %. Afhankelijk van de opgedane ervaring zou aan het einde van het eerste jaar tot een communautaire bandbreedte van 2¼ % kunnen worden besloten. Een verdere verkleining van de marge zou echter afhankelijk zijn van de voortgang met betrekking tot de coördinatie van het economisch beleid.

Van de zijde van het Ministerie van Landbouw en Visserij werd gewezen op de nadelen die een voortzetting van de ruime wisselkoersfluctuaties met zich meebrengt voor het gemeenschappelijk landbouwbeleid. Een feitelijke opwaardering van de gulden zal leiden tot een verslechtering van de inkomenspositie van de Nederlandse agrarische producenten. De grote fluctuaties kunnen ook irrationele verleggingen in het handelsverkeer veroorzaken. Tevens kan het bij grote fluctuaties nodig zijn extra heffingen aan de buitengrens in te stellen. Alleen indien de bandbreedte vernauwd zou worden tot 2 %, conform het Commissievoorstel, zouden de nadelen voldoende beperkt kunnen worden geacht. Uiteraard zouden de genoemde bezwaren ondervangen kunnen worden door het instandhouden van het stelsel van compenserende heffingen, maar dit strijdt toch met de Nederlandse belangen en het beginsel van een vrije markt. Een nadere schriftelijke uiteenzetting van dit standpunt
./. werd toegezegd. (bijgevoegd).

© NA, 2.02.05.02 (Arch. MR) (Nationaal Archief, Den Haag) inv.nr. 1135
http://resources.huygens.knaw.nl/europeseintegratie/doc/S02039

In de Coördinatie Commissie bestond eenstemmigheid over het feit dat de doelstelling van een economische en monetaire unie onverminderd nastrevenswaard is. Door de verzwakking van de reserverol van de dollar is de noodzaak om tot een EMU te komen zelfs nog vergroot. Ook was men het in de Coördinatie Commissie er over eens dat de strijdigheid, die de huidige monetaire situatie oplevert met de vrije landbouwmarkt - een van de belangrijkste verworvenheden van de EEG - zo spoedig mogelijk opgeheven moet worden. Aan de andere kant kon de Coördinatie Commissie in grote lijnen wel de argumentatie van Financiën volgen dat in het onderhavige geval niet overhaast te werk gegaan kan worden. De grondslagen voor een zo vergaande margevernauwing zijn eenvoudig niet aanwezig - en gezien uitlatingen van Franse en Commissie-kant kan men zelfs vrezen dat de vooruitzichten voor een gecoördineerd economisch beleid eerder slechter dan beter zijn geworden. Onder deze omstandigheden is volgens de meeste leden van de Coördinatie Commissie alleen een geleidelijke vermindering van de bandbreedte denkbaar.

De vragen, die zich in concreto voordoen - en waarover naar het oordeel van de Coördinatie Commissie de Ministerraad zich zou dienen te buigen - zijn:

a. of in eerste instantie volstaan moet worden met een geleidelijke vernauwing van de marge, beginnend bij 3 %, dan wel of direkt reeds moet worden overgegaan tot een grotere vernauwing (tot 2 %) met de risiko's van dien, en, indien bij 3 % begonnen zou worden, hoe men kan verzekeren dat verdere vernauwing inderdaad binnen redelijke termijn zal plaatsvinden;

   en

b. welke maatregelen in de tussentijd - totdat de marge van 2 % bereikt is -dienen te worden opgenomen. De meerderheid van de Coördinatie Commissie concludeerde noodgedwongen tot de voortzetting van het intra-communautaire heffingensysteem gedurende het lopende jaar. De vertegenwoordiger van het Ministerie van Landbouw en Visserij meende dat daarnaast ook de mogelijkheid van een krachtiger tegengaan van speculatieve kapitaalstromingen als alternatief onder ogen moest worden gezien. Door de vertegenwoordigers van de Nederlandse Bank en Financiën werd betwijfeld of maatregelen tegen deze kapitaalstromingen, die overigens een terugkomen op de bereikte liberalisatie van het kapitaalverkeer in de EEG kunnen betekenen, voldoende soulaas zouden bieden. (De notitie van Financiën is op dit punt nog aangevuld).

Met het oog op de komende Raad van Landbouwministers op 2 en 8 februari concludeerde de Coördinatie Commissie dat daar geen besluit zou dienen te worden genomen met betrekking tot de invoer van Algerijnse wijn. Dit zou immers het laatste substantiële onderdeel zijn van de vaststelling van een onderhandelingsmandaat voor de Commissie m.b.t. de associatie van Algerije. Daar van Nederlandse kant nog pogingen in het werk gesteld moeten worden om de Algerijnse regering te bewegen tot een betere compensatie voor genationaliseerde Unileverbelangen, lijkt een zekere dilatoire aktie op zijn plaats.

DGES, 2 februari 1972.

2 februari 1972.

Margevernauwing in de EEG.

1. Bij de op 17 en 18 december 1971 te Washington tot stand gekomen herziening van de wisselkoersverhoudingen tussen de landen van de Groep van Tien en Zwitserland werd tevens overeengekomen, dat de fluctuatiemarge van de non-dollar valuta's ten opzichte van de dollar mag worden verbreed van 1% ter weerszijden van de pariteit tot 2,25% ter weerszijden van de pariteit (bandbreedte van 4,5% t.o.v. de dollar). Deze mogelijkheid tot margeverbreding werd overeengekomen als een tijdelijke maatregel om het aanpassingsproces van de wisselkoersen soepeler te doen verlopen.
De margeverbreding tot 2,25% ter weerszijden van de pariteit houdt in, dat de koersen van de valuta's van de landen buiten de Verenigde Staten, die van de mogelijkheid tot margeverbreding gebruik maken, op een bepaald moment ten hoogste 4,5% kunnen afwijken van de op basis van de bij het IMF gedeclareerde pariteit of central rate van die valuta's berekende crossrates. Deze maximale afwijking tussen twee non-dollar valuta's zal zich voordoen, indien de ene valuta zijn hoogste interventiepunt ten opzichte van de dollar heeft bereikt en de andere zijn laagste interventiepunt. Indien in de loop van de tijd de verhouding van deze twee valuta's ten opzichte van de dollar geheel omkeert, d.w.z. dat beide valuta's het tegenovergestelde interventiepunt bereiken, impliceert dit een koersverandering van deze twee valuta's ten opzichte van elkaar van 9%.

In bijlage I wordt het voorgaande aan de hand van een cijfervoorbeeld nader toegelicht.

2. De Commissie van de Europese Gemeenschappen heeft aan de Raad voorstellen gedaan (Com (72)50 d.d. 12.1.1972: Organisatie van de monetaire en financiële betrekkingen binnen de Gemeenschap) teneinde de thans mogelijke koersfluctuaties van de valuta's van de landen van de Gemeenschap van 4,5% op een bepaald tijdstip en 9% in de tijd, te beperken. De voorstellen van de Commissie komen in hoofdzaak neer op de volgende vier punten:

   a. Vernauwing van de toegestane marge voor de koersafwijkingen tussen de valuta's van de lidstaten onderling tot 2% (communautaire bandbreedte), welke marge in een later stadium verder zou moeten worden verkleind. (Een communautaire bandbreedte van 2% impliceert, dat de koersen van de communautaire valuta's in de tijd 4% ten opzichte van elkaar kunnen variëren).

   b. Invoering van een gecoördineerd systeem van interventies op de valutamarkten door de Centrale Banken. Daarbij zou in communautaire valuta's moeten worden geïntervenieerd teneinde de sterkste en de zwakste van de communautaire valuta's binnen de communautaire bandbreedte te houden, terwijl in dollars zou moeten worden geïntervenieerd indien de limiet van 2 x 2,25% t.o.v. de dollar zou worden bereikt. Voorts zal ook in dollars moeten worden geïntervenieerd voordat deze limiet is bereikt, indien men een bepaald communautair niveau t.o.v. de dollar wil handhaven.

   c. Een Europees fonds voor monetaire samenwerking dient in het leven te worden geroepen, ter bevordering van de coördinatie van het interventiebeleid van de Centrale Banken. Dit fonds zou mede moeten dienen om een redelijke verdeling van de uit het interventiebeleid voortvloeiende lasten mogelijk te maken, alsmede om een versnelling van de monetaire eenwording te bevorderen.

   d. Voorts dient naar de mening van de Commissie een gemeenschappelijk gedragspatroon te worden ontwikkeld tegen het binnenstromen van speculatief kapitaal, conform het op 23 juni 1971 door de Commissie aan de Raad gedane "Voorstel voor een richtlijn voor het reguleren van de internationale kapitaalbewegingen en het neutraliseren van de ongewenste gevolgen daarvan op de interne liquiditeit".

De Commissie acht het noodzakelijk, dat de Raad zo snel mogelijk een beslissing neemt over een invoering op korte termijn van de genoemde vernauwing van de toegestane marge tussen de communautaire valuta's tot 2%. In het vervolg van deze nota zullen de voorstellen van de Commissie alsmede de vraag of het wenselijk is terzake op korte termijn reeds beslissingen te nemen kritisch worden bezien.

3. Bij de bepaling van een standpunt over het Commissievoorstel dient voorop te worden gesteld, dat aan de verwezenlijking van een gemeenschappelijk beleid op monetair gebied groot gewicht wordt toegekend. Nederland heeft zich in het verleden een voorstander betoond van de economische en monetaire unie en is dat nog steeds. De ontwikkelingen van de laatste tijd hebben het belang en de urgentie van gemeenschappelijk optreden versterkt. Door de inconvertibiliteit van de dollar is één van de peilers van het internationale monetaire systeem daaraan ontvallen, hetgeen een gecoördineerd beleid binnen de gemeenschap uiterst wenselijk maakt. Hier komt nog bij dat de margeverbreding een element van desintegratie in de gemeenschap heeft gebracht, dat met name een bedreiging vormt voor de gemeenschappelijke landbouwmarkt.
Dit uitgangspunt dient ons evenwel niet blind te maken voor de vele zowel beleidsmatige als technische problemen, waarvoor een oplossing zal moeten worden gevonden, vóórdat tot invoering van de door de Commissie voorgestelde maatregelen met betrekking tot de margevernauwing kan worden overgegaan.

4. Vooropgesteld dient te worden, dat de vergroting van de bandbreedte t.o.v. de dollar tot 4,5%, hoewel deze maatregel in het akkoord van Washington als een tijdelijke werd gezien, in werkelijkheid, zoals reeds werd opgemerkt, ongetwijfeld voor langere tijd zal worden gehandhaafd. Dit impliceert, dat een maatregel tot vernauwing van de marge tussen de EEG-valuta's van zodanige kwaliteit zal moeten zijn, dat deze ook op langere termijn bevredigend kan functioneren. Daarvoor is het niet voldoende politieke overeenstemming over de maatregel te bereiken, zoals deze vorig jaar reeds aanwezig was met betrekking tot de vernauwing van de marges van 1,5% tot 1,2%.

Het feit, dat het thans over een veel grotere margevernauwing gaat, impliceert dat nu een aantal additionele problemen met

heel duidelijke beleidsimplicaties moet worden opgelost, alvorens tot margevernauwing kan worden overgegaan. Aan deze problemen gaat het Commissievoorstel tot op zekere hoogte voorbij. Bovendien zal ook voor de puur technische vraagstukken een oplossing moeten zijn gevonden alvorens met de margevernauwing kan worden gestart.
Indien men tot een snelle margevernauwing zou overgaan en na enige tijd zou blijken, dat het systeem niet functioneert en daarom uit elkaar springt, zou zulks voor de realisering van de economische en monetaire unie ernstiger gevolgen kunnen hebben dan wanneer nog enige tijd met het huidige systeem wordt voortgegaan totdat alle politieke en technische problemen terzake zullen zijn opgelost.

5. Van de hierboven genoemde beleidsvraagstukken, die van essentiële betekenis zijn bij een vernauwing van de communautaire marge, en waarvoor thans nog geen bevredigende of in het geheel geen oplossing is gevonden, kunnen als belangrijkste de volgende worden genoemd:

   - De criteria en de procedure op grond waarvan het communautaire niveau ten opzichte van de dollar wordt bepaald of m.a.w. de plaats van de 2% EEG-band binnen de 4,5% band ten opzichte van de dollar (de positie van de slang in de tunnel). Dit vraagstuk kan als volgt schematisch worden weergegeven:

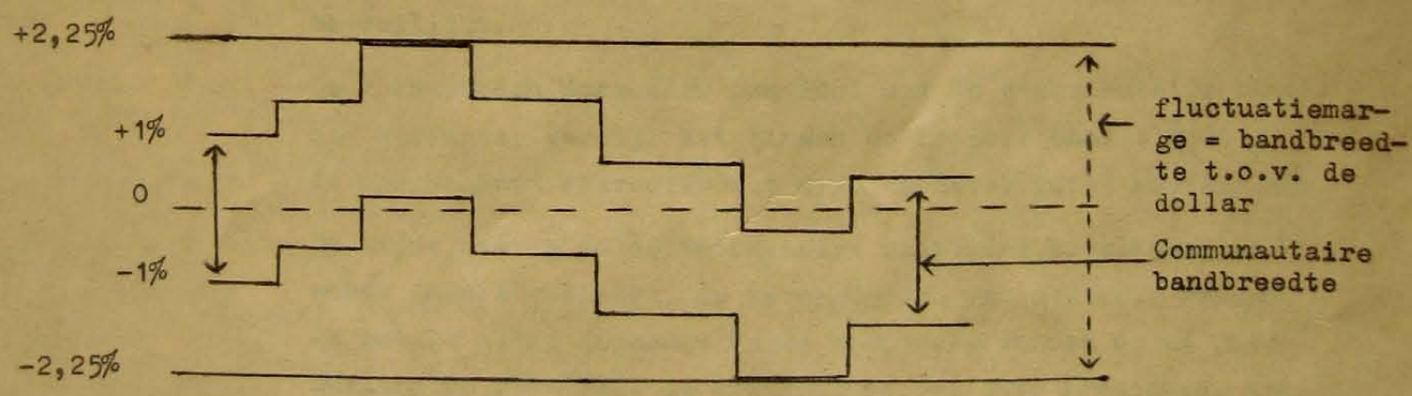

De belangrijke vraag die in dit verband moet worden beantwoord, is of men de plaats van de communautaire band binnen de bredere band ten opzichte van de dollar (de plaats van de slang in de tunnel) aan de markt moet overlaten, ten gevolge waarvan het communautaire niveau meer of minder sterk binnen de brede band t.o.v. de dollar zou kunnen fluctueren, danwel of het communautaire niveau bewust wordt gekozen en door middel van interventies op de valutamarkt ook werkelijk wordt gehandhaafd. (Dit bergt het probleem in zich, dat een zwakke valuta erg sterk, wellicht tot boven zijn central rate, zal moeten worden opgetrokken al naar gelang het niveau van de slang in de tunnel). In het eerste geval zou slechts in dollars behoeven te worden geïntervenieerd indien de slang de rand van de tunnel raakt. In het tweede geval echter zal, om de gekozen positie van het communautaire niveau ten opzichte van de dollar te handhaven, ook binnen de brede band reeds in dollars moeten worden geïntervenieerd.

Teneinde de sterkste en zwakste van de communautaire valuta's t.o.v. elkaar niet meer dan 2% uiteen te laten lopen kan met interventies in communautaire valuta's worden volstaan.
Bij een nogal divergerende koersontwikkeling van de valuta's van de lidstaten, zoals thans b.v. voor de Italiaanse lire het geval is, zal het bereiken van overeenstemming over het communautair niveau t.o.v. de dollar ernstig kunnen worden bemoeilijkt.

- De voorwaarden waaronder een land uit de communautaire band mag springen, terwijl het binnen de bredere band blijft c.q. de voorwaarden waaronder het zijn "central rate" kan herzien.
- De wijze waarop en de voorwaarden waaronder in elkaars valuta wordt geïntervenieerd, de bevoegdheden van centrale banken om met de aldus geaccumuleerde nationale valuta op de geldmarkten te opereren, de afwikkeling van deze kredieten, etc.

- De criteria en procedures van interventie in dollars en de verdeling van de daaruit voortvloeiende "lasten".

6. Voorts gaat de Commissie, wanneer zij refereert aan eerder gemaakte afspraken om tot margevernauwing te geraken, er aan voorbij dat:

   - deze eerdere voorstellen veel beperkter van aard waren, omdat daarbij in eerste instantie slechts werd gesproken over een vernauwing van de marge van 1,5% tot 1,2%, terwijl het huidige voorstel van de Commissie een margevernauwing inhoudt van 4,5% naar 2%. Het spreekt vanzelf, dat een dergelijke plotselinge veel grotere vernauwing van de marges ook veel grotere problemen kan oproepen;
   - de eerdere voorstellen als experiment waren bedoeld, waarbij men, indien zou blijken dat de margevernauwing niet naar behoren functioneert, zou kunnen terugkeren naar het oude systeem. Een dergelijke veiligheidsklep is in het huidige voorstel van de Commissie niet ingebouwd.

7. Vastgesteld moet worden, dat thans de structurele ontwikkeling van de volkshuishoudingen van de lidstaten nog aanzienlijke verschillen vertoont. Voorts zij erop gewezen, dat de coördinatie van het economisch beleid in de Gemeenschap nog uiterst gebrekkig en onvoldoende is. Deze twee faktoren tesamen zullen ertoe leiden, dat binnen de bredere marges de wisselkoersen van de lidstaten ten opzichte van elkaar beduidende verschillen zullen kunnen vertonen. Indien men niettemin op korte termijn tot vernauwing van de marge tussen de communautaire valuta's zou willen overgaan, zou dit tot ernstige economische spanningen aanleiding kunnen geven. Ter illustratie moge hier worden verwezen naar de op dit moment sterk afwijkende koersontwikkeling van de Italiaanse lire.

De vergroting van de Gemeenschap per 1 januari 1973 zal de genoemde uiteenlopende structurele ontwikkeling van de economieën van de Gemeenschap en het gebrek aan coördinatie van het economisch beleid slechts accentueren en derhalve de spanningen en de kans op ontsporing vergroten.

8. Door het in mondiaal verband hanteren van grotere fluctuatiemarges tussen de wisselkoersen en door het bevorderen van frequentere, maar kleinere, pariteitswijzigingen zal in de toekomst de wisselkoers in sterkere mate als instrument van economische politiek gaan fungeren dan gedurende de afgelopen 20 jaar het geval is geweest. Dit betekent, dat men in de Gemeenschap wel heel erg zeker moet zijn van een convergerende ontwikkeling van de structuur van de volkshuishoudingen van de lidstaten zowel als van een doeltreffende coördinatie van het economische beleid, wil men de margevernauwing aankunnen. Aangezien aan geen van beide voorwaarden nog is voldaan, zal men terdege rekening moeten houden met de grotere rol die de wisselkoers in de toekomst als instrument van economische politiek zal kunnen gaan spelen. Dit impliceert dat het niveau van de slang in de tunnel, c.q. de pariteit van individuele valuta's wellicht regelmatig zal moeten worden aangepast, hetgeen fundamentele beleidsvragen met zich brengt, tenzij men bereid zou zijn de koersen passief als functie van de markt te laten fluctueren. Daar dit laatste, vooral gezien de invloed van verstorende kapitaalbewegingen niet aanvaardbaar is, dient op dit terrein een actief beleid te worden ontwikkeld.

9. In beginsel zou een deel van de zojuist genoemde problemen kunnen worden ondervangen door maatregelen die beogen speculatieve kapitaalbewegingen tegen te gaan. In dit verband dient echter wel te worden bedacht, dat dit instrument zowel bezwaren als beperkingen kent.

De belangrijkste bezwaren zijn:

1. dat beperkingen van kapitaalbewegingen ook bewust ten opzichte van de partnerlanden dienen te worden gehandhaafd

(door deze intracommunautaire kapitaalbewegingen kunnen immers de onderlinge koersverhoudingen uit elkaar worden getrokken);

2. dat deze maatregelen in de praktijk moeilijk zijn te beperken tot speculatieve kapitaalbewegingen en dus een invloed kunnen hebben zowel op het non-speculatieve kapitaalverkeer (b.v. directe investeringen) als op het lopende verkeer (controle van betalingstermijnen).

In haar voorstel beperkt de Commissie zich dan ook tot enkele minder vergaande vormen van regulering zoals:

- reglementering van beleggingen op de geldmarkt en van vergoedingen voor deposito's van niet-ingezetenen;
- regulering van door ingezetenen in het buitenland op te nemen leningen;
- regulering van de netto buitenlandse positie van het bankwezen;
- vaststelling van reserveverplichtingen voor tegoeden van niet-ingezetenen.

Nederland kent deze bepalingen in meerderheid reeds. Het is evenwel duidelijk, dat hiermee slechts ten dele wordt tegemoetgekomen aan de wens verstorende kapitaalbewegingen tegen te gaan. Met name "leads and lags" (korte niet geregistreerde handelskredieten), die na de instelling van het O-circuit de voornaamste bron van korte kapitaalinvoer vormen in ons land, kunnen onverminderd plaats vinden. Er vindt thans in Nederland diepgaand beraad plaats over de mogelijkheid en de wenselijkheid van verdergaande kapitaalrestricties op nationaal niveau. Gezien de open structuur van onze economie zal het echter niet mogelijk zijn alle gaten te dichten. Ook wanneer deze maatregelen hier en elders volledig effectief zouden zijn, zijn daarmee uiteraard niet alle oorzaken van onevenwichtigheid in de betalingsbalanssituaties van de lidstaten ondervangen, zodat de problemen met betrekking tot de margevernauwing als in deze nota geschetst blijven bestaan.

10. **Wij komen thans tot de volgende conclusies:**

a. Tot margevernauwing in de Gemeenschap dient niet te worden overgegaan, alvorens alle zich terzake voordoende beleids- en technische problemen zullen zijn opgelost. In de loop van de maand februari zullen het Monetair Comité en het Comité van Presidenten van de Centrale Banken advies uit-

brengen over het Commissie-voorstel. Het Comité van Presidenten van de Centrale Banken heeft aan een commissie van deskundigen opdracht gegeven alle beleidsmatige en technische implicaties van de margevernauwing te bestuderen en daarover begin februari aan het Comité van Presidenten te rapporteren. Mede op basis van het rapport van het Comité van Presidenten zal het Monetair Comité een beleidsadvies uitbrengen aan de Raad.

b. Voorgesteld zou kunnen worden een relatieve vernauwing in etappes door te voeren, waarbij gedacht kan worden aan een bandbreedte van 3% als beginfase, die reeds op korte termijn zou kunnen worden geëffectueerd. Na een periode van b.v. 4 à 6 maanden zou aan de hand van de opgedane ervaringen kunnen worden besloten over te gaan tot een verdere vernauwing die gericht zou kunnen zijn op de verwezenlijking van een communautaire bandbreedte van 2¼% aan het einde van het eerste jaar. De maximale afwijkingen van de communautaire valuta's onderling zou dan even groot zijn als die t.o.v. de dollar. Voor wat de consequenties betreft op de functionering van de landbouwmarkt zij verwezen naar de betreffende notitie. Een eventuele verdere verkleining van de communautaire marge zou niet aan een tijdschema moeten worden gebonden, doch afhankelijk worden gesteld van de voortgang met betrekking tot de coördinatie van het economisch beleid binnen de Gemeenschap.

c. Voorts dient de margevernauwing in de beginfase op experimentele basis plaats te vinden in die zin, dat wanneer blijkt dat bepaalde elementen in het systeem niet naar behoren functioneren, alsnog zonder veel formele regelingen de nodige veranderingen in het systeem kunnen worden aangebracht. Teneinde anderzijds te voorkomen, dat de indruk wordt gewekt, dat de regeling een vrijblijvend karakter heeft, zou een begin kunnen worden gemaakt met pooling van reserves door een gedeelte van de vrije reserves via het te vormen Europees fonds om te zetten in voorwaardelijke communautaire kredieten.

BIJLAGE I.

Voorbeeld: koersverhouding gulden - D. Mark.

- Central rate gulden: $ 1 = f 3,2447.
  hoogste interventiepunt t.o.v. de dollar: f 3,17 3/16.
  laagste interventiepunt t.o.v. de dollar: f 3,31 3/4.
  - Central rate D.M.: $ 1 = D.M. 3,2225
    hoogste interventiepunt t.o.v. de dollar: D.M. 3,15
    laagste interventiepunt t.o.v. de dollar: D.M. 3,2950

Crossrate gulden - D.M.

$$\text{D.M. } 1 = \frac{3,2447}{3,2225} = \text{f } 1,006889$$

Indien de gulden zijn hoogste interventiepunt t.o.v. de dollar heeft bereikt en de D.M. zijn laagste interventiepunt zal de gulden het maximale agio van 4,5% ten opzichte van de crossrate met de D.M. vertonen:

$$\text{D.M. } 100 = \frac{3,17\ 3/16}{3,2950}\ 100 = \text{f } 96,2633$$

Indien de positie van de gulden en de D.M. ten opzichte van de dollar precies omgekeerd is zal de gulden het maximale disagio van 4,5% ten opzichte van de crossrate met de D.M. vertonen:

$$\text{D.M. } 100 = \frac{3,31\ 3/4}{3,15}\ 100 = \text{f } 105,3175$$

De koersverhouding tussen de gulden en de D.M. (en tussen non-dollar valuta's in het algemeen, waarvoor de bredere fluctuatiemarge van toepassing is) kan in de tijd dus variëren tussen een agio van 4,5% en een disagio van 4,5% ten opzichte van de crossrate.

MINISTERIE VAN LANDBOUW EN VISSERIJ

Margevernauwing en landbouwbeleid.

1. De na de besluiten van Washington ontstane situatie impliceert dat de E.E.G.-landbouwmarkt opgesplitst is in vier deelmarkten. Deze vier deelmarkten zijn:

- de Benelux (informele revaluatie van 2,76 %)
- de Bondsrepubliek (idem van 4,61 %)
- Italië (informele devaluatie van 1 %)
- Frankrijk (ongewijzigd).

Door middel van een stelsel van compenserende bedragen bij de invoer en uitvoer van marktordeningsprodukten worden op dit moment de verschillen tussen de feitelijke dollarkoersen en de oude officiële IMF-koersen van de verschillende E.E.G.-valuta's overbrugd.

2. Bijzondere complicatie vormt het akkoord over de vergroting van de bandbreedte van maximaal 2 % (1½ % tussen de E.E.G.-valuta's) naar maximaal 4½ %. Tussen de Beneluxlanden is de bandbreedte bij onderlinge afspraak beperkt tot 1½ % (2 x 0,75) en daarmee op het niveau gehouden dat in de E.E.G. ook gold.

3. De consequenties van het monetaire akkoord komen voor de gemeenschappelijke landbouwmarkt tot uitdrukking wanneer de definitieve koersen worden aangemeld. De compenserende bedragen uit hoofde van de zweving zullen dan vervallen. Er blijven dan nog verschillen in pariteiten tussen de Zes onderling, waarvan een deel kan worden opgevangen door de rekeneenheid op te waarderen met het Benelux-percentage, als houdende ongeveer het midden tussen de verschillende pariteitswijzigingen. Voor de Bondsrepubliek zou een nog overblijvende prijsdaling van de landbouwprodukten van

- 1,85 % -

1,85 % (4.61 - 2.76) kunnen worden gecompenseerd middels het systeem van de B.T.W.

4. Door toepassing van de vergrote bandbreedte ontstaan vervolgens opnieuw ernstige problemen voor de gemeenschappelijke landbouwmarkt.

Zowel voor de Benelux als voor de overige Lid-Staten betekent een maximale bandbreedte van 3 % een verdubbeling van de huidige marge. In de Benelux heeft de bandbreedte van 1½ % geen nadelige effecten voor de werking van de landbouwmarkt gehad.

5. De consequenties van een ruime bandbreedte - 3 % - zullen voor de landbouwmarkt ernstig kunnen zijn.
Er zal op het Nederlandse prijspeil druk worden uitgeoefend en onze export naar met name Frankrijk en Italië zal worden bemoeilijkt, met name wanneer de gulden-koers zich bij het "plafond" beweegt. Voorts moet er op gerekend worden dat zich on-economische verkeersverleggingen zullen voordoen. Hetgeen een verdringing van onze produkten (granen en zuivel) uit de markt naar het interventiebureau met zich meebrengt, met name wanneer de marktprijzen zich vlakbij dit interventieprijsniveau bevinden (thans het geval). Een voorbeeld om dit te adstrueren:

6. De marktprijs voor boter, af fabriek, varieert in de Gemeenschap van f 6,50 - f 6,60 per kg. Een schommelingsmarge van 3 % tussen de Lid-Staten kan derhalve een prijsverschil betekenen van ca f 0,20/kg. De vervoerskosten voor boter in de Gemeenschap variëren van gemiddeld 3 tot 8 cent per kg. Gezien het onderlinge prijsverschil is het zeer waarschijnlijk dat ongewenste handelsstromen op gang zullen komen en in landen met de hardste valuta omvangrijke interventies - in Nederland met name van boter - zullen optreden.

- 7. Deze -

7. Deze prijsdrukkende werking en de ongewenste interventie-transacties zullen er ongetwijfeld toe leiden dat aandrang zal worden uitgeoefend om grensmaatregelen te treffen dan wel nationale marktordenende maatregelen. De ongewenste handelsstromen die door een te ruime bandbreedte kunnen ontstaan kunnen leiden tot een ernstige aantasting van de gemeenschappelijke landbouwmarkt. Dit nu dient te worden vermeden. Hoewel niet exact kan worden aangegeven welke bandbreedte een ernstige verstoring van de gemeenschappelijke landbouwmarkt kan vermijden, zal uitgegaan moeten worden van een positie die weinig afwijkt van de huidige Benelux-bandbreedte. Het maximum zou 2 % moeten zijn.

8. Concluderend dient te worden gesteld dat gestreefd moet worden naar instandhouding en goede werking van de gemeenschappelijke landbouwmarkt, waarbij een zeker risico ten aanzien van voorgestelde verbreding van de marge (2 %) voor de landbouw aanvaard zou kunnen worden. Een versnelde ontwikkeling van de economische en monetaire unie dient daartoe bij te dragen. Om te vermijden dat een te ruime bandbreedte via prijsdrukkende werking en ongewenste handelsstromen en interventies tot ontbinding van de gemeenschappelijke markt leidt, zou onder aanvaarding van enige monetaire en landbouwpolitieke risico's, gestart moeten worden met een bandbreedte van 2 %.

3 februari 1972.

884-72